

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

УДК 373.3.091.214:796

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20520226>

**Програма формування соціальних компетентностей в учнів
початкової школи засобами фізичного виховання**

Петрина Роман Львович

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор, професор
кафедри гімнастики,

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана
Боберського, 79007, м.Львів, вул.Костюшка, 11, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-3457-6668>

Кузів Олександр Олегович

аспірант кафедри гімнастики,

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана
Боберського, 79007, м.Львів, вул.Костюшка, 11, Україна

<https://orcid.org/0009-0006-2908-9602>

Прийнято: 08.05.2026 | Опубліковано: 30.05.2026

***Анотація.** Сучасна початкова освіта в Україні зорієнтована на реалізацію компетентнісного підходу відповідно до положень Нової української школи та Державного стандарту. Особливої актуальності набуває проблема формування соціальної компетентності учнів початкових класів, що зумовлює необхідність пошуку ефективних педагогічно обґрунтованих шляхів її розвитку в освітньому процесі. **Мета дослідження** – виявити передумови й обґрунтувати, розробити програму формування соціальних компетентностей*

засобами фізичного виховання для учнів початкових класів. **Матеріали і методи.** Аналіз та узагальнення літературних джерел, нормативно-програмного забезпечення фізичного виховання дітей молодшого шкільного віку в умовах Нової української школи. **Результати.** Виокремлено передумови, обґрунтовано й укладено програму формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для учнів молодшого шкільного віку. Вона складається із чотирьох взаємопов'язаних блоків: цільового, процесуального, змістового й результативного й ураховує компетентнісний підхід і реалізацію освітніх, оздоровчих та виховних завдань фізичного виховання учнів молодших класів. До кожного блоку внесено навчальний матеріал, який відповідає Концепції Нової української школи та вимогам фізичного виховання. **Висновки.** Встановлено, що основними передумовами розроблення програми формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для дітей молодшого шкільного віку є соціально-педагогічні, нормативно-освітні, психолого-вікові та практико-методичні. В розробленій програмі внесено чотири взаємопов'язаних блоки, зміст яких забезпечує єдність фізичного й соціального виховання учнів початкової школи та дає змогу не лише розвивати фізичні якості учнів молодшого шкільного віку, а й формувати ознаки соціальних компетентностей – комунікативності, співпраці в команді, самоконтролю й емпатії.

Ключові слова: програма, соціальні компетентності, учні, початкові класи, фізичне виховання.

Program for the Development of Social Competencies in Primary School Students through Physical Education

Roman L. Petryna

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Professor, Professor at the

Department of Gymnastics,

Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture,

11 Kostiushko St., Lviv, 79007, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3457-6668>

Oleksandr O. Kuziv

Postgraduate Student of the Department of Gymnastics,

Ivan Boberskyi Lviv State University of Physical Culture,

11 Kostiushko St., Lviv, 79007, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2908-9602>

Abstract. *Modern primary education in Ukraine is focused on implementing the competency-based approach in accordance with the provisions of the New Ukrainian School and the State Standard of Primary Education. The issue of developing social competence in primary school students is becoming especially relevant, which necessitates the search for effective pedagogically grounded ways of its development within the educational process.*

*The **purpose** of the study was to identify the prerequisites, substantiate, and develop a program for the formation of social competencies through physical education for primary school students. **Materials and Methods.** Analysis and generalization of scientific literature, as well as normative and curricular support for physical education of primary school children under the conditions of the New Ukrainian School. **Results.** The prerequisites were identified, substantiated, and a*

*program for the development of social competencies through physical education for primary school children was designed. The program consists of four interrelated blocks: target, procedural, content, and outcome-oriented. It takes into account the competency-based approach and the implementation of educational, health-promoting, and upbringing objectives of physical education for primary school students. Each block includes educational material consistent with the Concept of the New Ukrainian School and the requirements of physical education. **Conclusions.** It was established that the main prerequisites for developing a program for the formation of social competencies through physical education for primary school children are socio-pedagogical, нормативно-educational, psychological-age-related, and practical-methodological factors. The developed program includes four interconnected blocks, the content of which ensures the unity of physical and social education of primary school students and makes it possible not only to develop the physical qualities of younger schoolchildren, but also to form indicators of social competencies, including communicative skills, teamwork, self-control, and empathy.*

Keywords: *program, social competencies, students, primary school, physical education.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку початкової освіти в Україні характеризується переходом до компетентнісної парадигми здобуття освіти, що відображено в положеннях Державного стандарту початкової освіти [8], закону України «Про освіту» [9] та основ Нової української школи [1]. Однією з провідних ключових компетентностей для освітньої галузі «Фізична культура» визначено соціальну, що передбачає сформованість здатності до співпраці, ефективної комунікації, прояву емпатії, відповідальності та саморегуляції поведінки. У цьому контексті особливої актуальності набуває пошук педагогічно доцільних і науково обґрунтованих шляхів формування

соціальних компетентностей учнів початкових класів у процесі освітньої діяльності.

Початкова школа є сенситивним періодом для становлення як соціальних, так і фізичних здібностей дитини. Саме в цьому віці інтенсивно розвиваються фізичні якості (швидкість, спритність, витривалість, сила, гнучкість), формуються первинні навички самоконтролю, відповідальності за власні дії, здатність діяти за правилами та в колективі. Це зумовлює об'єктивну потребу в інтеграції завдань фізичного та соціального розвитку учнів у цілісному освітньому процесі.

Освітня галузь «Фізична культура» в системі Нової української школи має унікальний потенціал для реалізації зазначених завдань, оскільки її зміст і організаційні форми ґрунтуються на активній руховій діяльності, взаємодії учнів у парах і групах, виконанні командних завдань та дотриманні встановлених правил під час проведення рухливих ігор та естафет. У процесі такої діяльності природно поєднується розвиток фізичних якостей із формуванням соціально значущих умінь – уміння співпрацювати, домовлятися, підтримувати інших, контролювати власні емоції та поведінку.

Сучасний етап розвитку початкової освіти в Україні характеризується переходом до компетентнісної парадигми здобуття освіти, що відображено в положеннях Державного стандарту початкової освіти [8], закону України «Про освіту» [9] та основ Нової української школи [1]. Однією з провідних ключових компетентностей для освітньої галузі «Фізична культура» визначено соціальну, що передбачає сформованість здатності до співпраці, ефективної комунікації, прояву емпатії, відповідальності та саморегуляції поведінки. У цьому контексті особливої актуальності набуває пошук педагогічно доцільних і науково обґрунтованих шляхів формування соціальних компетентностей учнів початкових класів у процесі освітньої діяльності.

Початкова школа є сенситивним періодом для становлення як соціальних, так і фізичних здібностей дитини. Саме в цьому віці інтенсивно розвиваються фізичні якості (швидкість, спритність, витривалість, сила, гнучкість), формуються первинні навички самоконтролю, відповідальності за власні дії, здатність діяти за правилами та в колективі. Це зумовлює об'єктивну потребу в інтеграції завдань фізичного та соціального розвитку учнів у цілісному освітньому процесі.

Освітня галузь «Фізична культура» в системі Нової української школи має унікальний потенціал для реалізації зазначених завдань, оскільки її зміст і організаційні форми ґрунтуються на активній руховій діяльності, взаємодії учнів у парах і групах, виконанні командних завдань та дотриманні встановлених правил під час проведення рухливих ігор та естафет. У процесі такої діяльності природно поєднується розвиток фізичних якостей із формуванням соціально значущих умінь – уміння співпрацювати, домовлятися, підтримувати інших, контролювати власні емоції та поведінку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування ознак соціальної компетентності в учнів початкових класів окреслено в значній кількості наукових праць як українських, такі і закордонних учених. Так, українські науковці [5, 7, 11, 13] окреслювали шляхи формування ключових компетентностей та проблеми кадрового забезпечення в початковій школі; досліджували основи формування соціальних компетентностей та можливості їх запровадження у фізичному вихованні [2, 6, 12, 14, 15]; здійснювали пошук ефективних засобів для формування соціальних компетентностей [3, 4, 17, 19].

Закордонні науковці зосереджували увагу на розробленні моделі спортивної освіти (Sport Education) сприяє розвитку соціальної компетентності учнів у фізичному вихованні через організацію спільної діяльності, баланс змагання та співпраці, включення, взаємодію та громадянську освіту [27] та її впливу на соціально-емоційні компетентності (самосвідомість, соціальна обізнаність,

навички взаємодії) у підлітків [26], протокол інтервенції, спрямованої на створення програми для розвитку соціальних компетентностей у школах через фізичне виховання на основі теоретичних моделей соціальної поведінки [22, 23, 25], проблемам запровадження колаборативного навчання у фізичному вихованні, яке сприяє розвитку комунікації, співпраці, емпатії, умінню вирішувати конфлікти та соціальної відповідальності учнів [20], впливу фізичної активності на соціальні навички учнів молодшої школи, включно з комунікацією, роботою в команді, емпатією та розв'язанням конфліктів [20, 24, 28].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проте ми не виявили в розроблених Типових освітніх програмах з фізичної культури [10, 18] акценту на взаємозв'язок між формуванням соціальних компетентностей та фізичної підготовленості в учнів початкових класів, що дозволило сформулювати мету дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – виявити передумови й обґрунтувати, розробити програму формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу дослідження. На основі аналізу та узагальнення джерельної бази та нормативних і програмних документів ми встановили необхідність розроблення програми формування соціальних компетентностей учнів початкових класів засобами фізичного виховання. Вважаємо, що це зумовлюється сукупністю таких передумов:

1. Соціально-педагогічні. Передбачають зростанням вимог суспільства до рівня соціальної зрілості, комунікативної культури та здатності до командної взаємодії вже з молодшого шкільного віку.
2. Нормативно-освітні. Ці вимоги закріплені в Державному стандарті початкової освіти та концепції НУШ пріоритетності формування ключових

компетентностей, зокрема соціальної, як визначальної в межах освітньої галузі «Фізична культура».

3. Психолого-вікові. Це зумовлено сенситивністю молодшого шкільного віку до формування моделей соціальної поведінки, емоційного інтелекту та навичок саморегуляції в поєднанні з інтенсивним розвитком фізичних якостей.

4. Практико-методичні. Вони обумовлені недостатньою системністю та цілеспрямованістю використання потенціалу фізичного виховання для одночасного розвитку фізичних якостей і соціальних компетентностей учнів у сучасній шкільній практиці.

Водночас важливо підкреслити, що цілеспрямоване формування соціальних компетентностей не суперечить завданням загальної чи спеціальної фізичної підготовки учнів, а, навпаки, підсилює їх реалізацію, оскільки правильно організована рухова діяльність підвищує мотивацію до занять, сприяє активнішому залученню дітей до виконання фізичних вправ та створює умови для більш ефективного розвитку фізичних якостей.

Окрім цього, аналіз науково-педагогічних джерел і практики роботи закладів загальної середньої освіти дає підстави констатувати наявність низки суттєвих суперечностей, які спонукають до розроблення та експериментальної перевірки програми формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для дітей молодшого шкільного віку. Це такі суперечності: між соціальним запитом суспільства та школи на формування соціально зрілої, комунікативно компетентної, здатної до командної взаємодії особистості та недостатньою результативністю традиційних підходів до соціального виховання учнів початкових класів; між задекларованою в Державному стандарті НУШ компетентнісною спрямованістю освітньої галузі «Фізична культура» та переважною орієнтацією шкільної практики на показники фізичних якостей і технічних навичок, а не на цілісний розвиток особистості дитини; між значним

потенціалом рухової та ігрової діяльності фізичного виховання, особливо в початковій школі, для формування соціальних компетентностей і відсутністю системно розроблених програм і методик, спрямованих на його цілеспрямовану реалізацію; між об'єктивною єдністю фізичного та соціального розвитку дитини і фрагментарністю їх педагогічного забезпечення в освітньому процесі початкової школи.

Програма формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для дітей молодшого шкільного віку укладена для учнів 4 класів. Тривалість програми один навчальний рік. Програма складається із чотирьох взаємопов'язаних блоків: цільового, процесуального змістового та результативного.

До змісту цільового блоку внесено мету, завдання та принципи реалізації програми. Основною метою програми є формування соціальних компетентностей та розвиток фізичних якостей учнів початкових класів. Відповідно до мети визначено низку завдань:

1. Сприяти формуванню комунікативної компетентності учнів шляхом залучення їх до парної та групової рухової діяльності, ігрових та командних форм роботи.
2. Розвивати навички співпраці та командної взаємодії через виконання спільних рухових завдань, естафет, кооперативних ігор і фізичних вправ, що потребують узгодження дій та взаємодопомоги.
3. Формувати вміння самоконтролю та саморегуляції у процесі виконання фізичних вправ, дотримання правил рухливих ігор, естафет та елементів спортивних ігор, контролю за емоційними реакціями та оцінювання власних дій і результатів.
4. Виховувати емпатію, толерантність і повагу до учасників освітнього процесу шляхом створення педагогічних ситуацій взаємопідтримки, прийняття різних ролей у команді та рефлексії спільної діяльності.

5. Забезпечити цілеспрямований розвиток основних фізичних якостей учнів початкової школи (сили, швидкісних та швидкісно-силових якостей, витривалості, спритності, гнучкості) у процесі реалізації змісту програми.

6. Підвищити мотивацію учнів до занять фізичною культурою та рухової активності через використання ігрових, інтерактивних і кооперативних форм навчання. Забезпечити інтеграцію завдань соціального розвитку та фізичної підготовки (загальної й спеціальної) в єдиному освітньому процесі фізичного виховання.

Для досягнення мети та завдань програми використано принципи фізичного виховання та дидактичні принципи навчання.

Доцільними для реалізації програми є такі загально дидактичні та спеціальні принципи:

1. Принцип цілісності та інтеграції фізичного й соціального розвитку. Цей принцип передбачає єдність формування фізичних якостей і соціальних компетентностей (комунікації, співпраці, емпатії, самоконтролю) в межах кожного заняття.

2. Принцип соціальної спрямованості фізичного виховання. Його використано як інструмент соціального навчання та виховання, де фізичні вправи та рухова діяльність учнів розглядаються не лише як засіб розвитку тіла дитини.

3. Принцип діяльнійшої взаємодії та співпраці. Реалізується через перевагу командних, парних, кооперативних форм роботи, що вимагають узгодження дій, комунікації та взаємної підтримки між однокласниками.

4. Принцип свідомості та активності учнів. Важливо домогтися, щоб учні розуміли мету фізичних вправ, брали участь у виборі способів виконання та здійснювали елементи самооцінювання та взаємооцінювання. Це, на нашу

думку, безпосередньо підтримує розвиток самоконтролю та рефлексії та позитивно впливає на формування комунікативних навичок учнів.

5. Принцип доступності та індивідуалізації. Цей принцип надважливий в умовах Нової української школи, оскільки дає змогу реалізувати принцип дитиноцентризму концепції НУШ

6. Принцип систематичності та послідовності. Передбачає поетапне ускладнення як рухових, так і соціальних завдань (від простих форм взаємодії – до складних командних стратегій).

7. Принцип емоційної насиченості та позитивної мотивації. Важливо організовувати урок та заняття так, щоб заняття викликати позитивні емоції, відчуття успіху, безпечну освітню атмосферу. Це критично важливо для розвитку комунікації та емпатії в учнів.

8. Принцип варіативності та ігрової спрямованості передбачає широке використання рухливих ігор, естафет, елементів спортивних ігор, рольових вправ, сюжетних уроків, змінних форматів діяльності, що природно стимулює соціальну взаємодію.

9. Принцип рефлексивності та зворотного зв'язку передбачає короткі обговорення після виконання фізичних вправ, аналіз взаємодії в команді, усвідомлення не лише результату розвитку фізичних якостей і технічних навичок, а й способу співпраці.

10. Принцип безпеки та освітнього комфорту – передбачає створення освітнього середовища, де не висміюють помилки, підтримують слабших, цінується внесок кожного.

Окрім цього ми використовували такі принципи фізичного виховання: принцип наочності, принцип доступності, принцип поступовості навантажень,

принцип систематичності, принцип міцності засвоєння знань, умінь та навичок, принцип індивідуалізації та принцип оздоровчої спрямованості.

Процесуальний блок забезпечує реалізацію мети й завдань програми через систему методів, методичних прийомів, педагогічних умов, форм організації та організаційно-методичних рішень.

Застосовано загально педагогічні методи: ігровий та змагальний методи; метод слова й показу (пояснювально-ілюстративний), проблемно-пошуковий, частково-пошуковий, метод проєктних міні-завдань, рефлексивно-оцінювальний та специфічні методи для соціального розвитку: кооперативного навчання, навчання у співпраці, соціально-рольові ігри, ситуаційне моделювання, метод педагогічних ситуацій, метод взаємонавчання.

Окрім цього, до програми внесено такі методичні прийоми: робота в парах і малих групах; ротація ролей у команді (лідер, помічник, спостерігач, мотиватор); взаємооцінювання та самооцінювання; «коло ідей» після вправи; рефлексивні мікро обговорення; спільне формулювання правил гри; ускладнення умов виконання вправ; «м'яка корекція» поведінки через запитання; створення ситуації успіху; педагогічне підкріплення та підтримка.

Важливим компонентом реалізації програми є педагогічні умови:

1. Створення психологічно безпечного та підтримувального освітнього середовища на уроках фізичної культури.
2. Цілеспрямоване включення соціально орієнтованих завдань у структуру кожного уроку.
3. Переважання кооперативних і командних форм діяльності над суто індивідуальними.
4. Підготовка вчителя до фасилітаційної ролі, а не лише контролювальної.
5. Поетапне ускладнення як рухових, так і соціальних завдань.
6. Систематичне застосування рефлексії та зворотного зв'язку.

Також до процесуального блоку ми внесли такі форми організації роботи: за форматом взаємодії: фронтальна; групова; командна; парна; індивідуально-групова; за типом занять: уроки з ігровою домінантою; інтегровані уроки; уроки-командні змагання; уроки-квести; уроки з кооперативними станціями; рухливі перерви та активні паузи.

Ще одним важливим компонентом програми є організаційно-методичні моменти, які впливають на якість реалізації програми. Для цього ми рекомендуємо об'єднати учнів початкових класів у стабільні мікрогрупи (4–6 осіб) з періодичною ротацією, чіткі та візуалізовані правила взаємодії, регламентовані етапи уроку з обов'язковою рефлексією, поєднання рухових і комунікативних завдань в одній вправі, використання карток завдань та ролей, диференціація навантаження, облік не лише фізичного результату, а й якості взаємодії, ведення педагогічних спостережень.

До змістового блоку внесено фізичні вправи, ігри, завдання з Типової освітньої програми з фізичної культури для учнів початкової школи, яка укладена всеукраїнською робочою групою під керівництвом Р. Шияна [18], а також здійснено варіативність навчального матеріалу – додано завдання, які сприяють формуванню соціальних компетентностей шляхом поступового ускладнення командних завдань, рольових ігор для розвитку емпатії й комунікації. Окрім цього, застосовано адаптацію засобів фізичного виховання під рівень фізичної підготовленості та соціальної взаємодії дітей молодшого шкільного віку.

Зміст Типової освітньої програми розподілено на два семестри. При цьому у I семестрі більш акцентовано увагу на розвиток фізичних якостей (спритність, гнучкість). Здебільшого використовується парне виконання фізичних вправ та рухливі ігри й елементи спортивних ігор на формування співпраці. У II семестрі здебільшого підібрано навчальний матеріал для розвитку витривалості,

швидкісних і швидкісно-силових якостей та сили. Основними засобами для цього виступають командні ігри, естафети, творчі рухові завдання.

Останній блок програми – результативний. До цього блоку внесено такі компоненти: очікувані результати, критерії оцінки, методи контролю та самоконтролю.

Цей блок містить інструментарій для контролю за показниками фізичних якостей: підвищення сили, гнучкості, витривалості, координації та соціальних навичок: покращення комунікації, співпраці, самоконтролю, емпатії.

Критеріями оцінювання виступають тести розвитку фізичних якостей (на початку та наприкінці року), спостереження за груповою взаємодією, самооцінка та короткі щотижневі опитувальники для соціальних навичок.

Методи контролю: тестування фізичних якостей, систематичне спостереження за взаємодією в групі, рефлексивні щоденники (рис. 1).

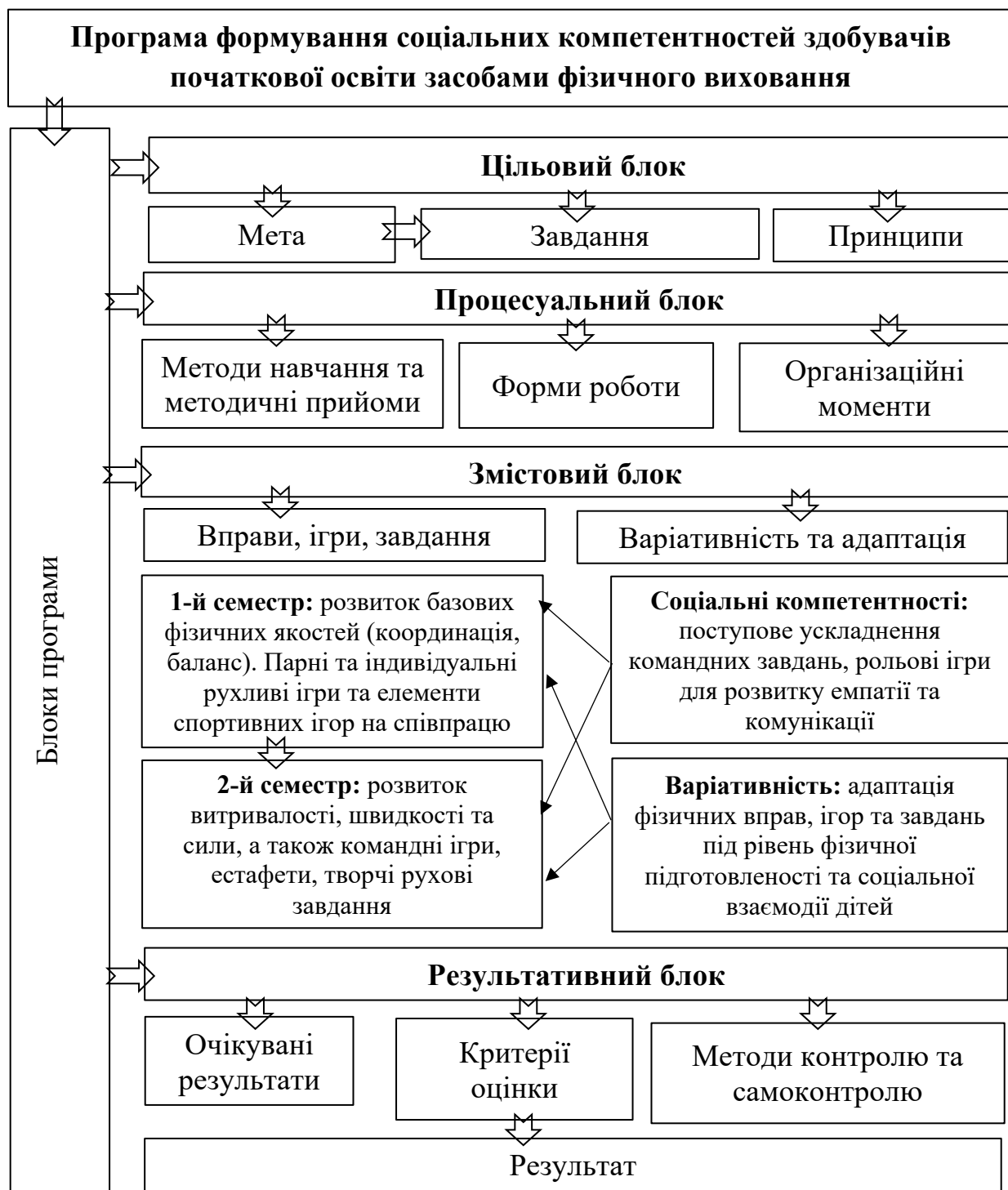

Рис.1. Схематичне зображення змісту програми формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для дітей молодшого шкільного віку

Таким чином, розроблення й упровадження програми формування соціальних компетентностей учнів початкових класів засобами фізичного

виховання є науково обґрунтованим, педагогічно доцільним і таким, що відповідає сучасним вимогам Нової української школи щодо забезпечення цілісного – фізичного, соціального й особистісного розвитку дитини.

Висновки. Встановлено, що основними передумовами розроблення програми формування соціальних компетентностей засобами фізичного виховання для дітей молодшого шкільного віку є соціально-педагогічні, нормативно-освітні, психолого-вікові та практико-методичні. В розробленій програмі внесено чотири взаємопов'язаних блоки, зміст яких забезпечує єдність фізичного й соціального виховання учнів початкової школи та дає змогу не лише розвивати фізичні якості учнів молодшого шкільного віку, а й формувати ознаки соціальних компетентностей – комунікативності, співпраці в команді, самоконтролю й емпатії.

Список використаних джерел

1. Гриневич Л. Нова українська школа: основи Стандарту освіти. Львів, 2016. 64 с.
2. Губарєва Д. В. Формування основ соціальної компетентності у молодших школярів засобами проектної діяльності : дис. ... д-ра філософії / Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова. Київ, 2021.
3. Жиганова А. В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами мультимедійних технологій : магістерська робота / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2021.
4. Коваленко В. В. Формування соціальної компетентності молодших школярів засобами інформаційно-комунікаційних технологій / за наук. ред. М. П. Лещенко. Київ, 2017.
5. Красов О. Компетентнісний підхід до навчання молодших школярів на уроках фізичної культури. Теорія і практика фізичної культури і спорту. 2022. № 1(1). С. 47–52. DOI: [https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1\(1\)-47-52](https://doi.org/10.31470/2786-6424-2022-1(1)-47-52)

6. Малініна Л. Нова українська школа: формування соціальної компетентності учнів початкової школи : навч.-метод. посіб. Київ : Грамота, 2021.
7. Москаленко Н. В., Сороколіт Н. С., Турчик І. Х. Ключові компетентності у фізичному вихованні школярів в рамках реформи «Нова українська школа». Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2019. № 5(113). С. 223–228.
8. Про затвердження Державного стандарту початкової освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87.
9. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Редакція станом на 21.11.2021 р.
10. Савченко О. Я. Типова освітня програма другого циклу початкової освіти. Цикл II (3–4 класи). URL: МОН України (дата звернення: 08.05.2026).
11. Сороколіт Н. Компетентнісний підхід у фізичному вихованні. Current Issues of Science and Education : Abstracts of the XIV International Science Conference. 2021. С. 146–152.
12. Сороколіт Н. Можливість упровадження громадянських та соціальних компетентностей у фізичному вихованні. Фізична культура і спорт: досвід та перспективи : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Чернівці, 8–9 квітня 2021 р.). Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. С. 129–132.
13. Сороколіт Н. С. Особливості кадрового забезпечення фізичного виховання в початковій школі в умовах реформування освіти. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2021. № 3К(131). С. 381–385. DOI: 10.31392/NPU-nc.series15.2021.3К(131).93.
14. Сороколіт Н. С. Порівняльний аналіз думки вчителів фізичної культури й учителів початкових класів щодо впровадження ключових компетентностей Нової української школи у фізичне виховання. Інноваційна

педагогіка. 2022. № 2(4). С. 69–73. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/22-4.14>

15. Турчик І. Х., Сороколіт Н. С., Цюпак Б. Формування громадських та соціальних компетентностей в учнів засобами фізичного виховання. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. 2020. № 1(121). С. 102–107.

16. Шевчук О. П., Белікова Н. О. Розвиток ключових компетентностей НУШ засобами ігрової діяльності у початковій школі. Науковий часопис Українського державного університету імені М. Драгоманова. 2023. № 12(172). С. 182–186.

17. Шершньова О. Виховання соціальної та громадянської компетентності молодших школярів у сучасному освітньому середовищі. Педагогічна освіта: традиції, реалії, перспективи : матеріали всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Умань, 23–24 жовтня 2025 р.). Умань, 2025. С. 244–247.

18. Шиян Р. Б. Типова освітня програма першого циклу початкової освіти. Цикл І (1–2 класи). URL: МОН України (дата звернення: 08.05.2026).

19. Шульга П. С. Ранкові зустрічі як засіб формування соціальної компетентності здобувачів початкової освіти : магістерська робота / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2023.

20. Aljadeff-Abergel E., Ayvazo S. Teaching Social Skills in Physical Education: A self-management package intervention. *Education and Treatment of Children*. 2020. Vol. 43, № 2. P. 153–170. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43494-020-00012-4>

21. Fernández-Bustos J. G., Escartí A. et al. Impact of a service-learning and sport education program on students' prosocial behavior and social competence. *Retos: Nuevas Tendencias en Educación Física, Deporte y Recreación*. 2024. Vol. 36, № 36. P. 689–699. DOI: <https://doi.org/10.47197/retos.v36i36.68972>

22. Huang C., Choosakul C. Children's Fundamental Movement Skills, Social Emotional Development and Physical Activity Development Based on Kids' Athletics

Intervention: SEM Modelling and Analysis. *Physical Education Theory and Methodology*. 2025. Vol. 25, № 2. P. 382–390. DOI: <https://doi.org/10.17309/tmfv.2025.2.20>

23. Opstoel K., Prins F. J., De Martelaer K. D., Jacobs F., Haerens L. Physical education teachers' perceptions and operationalisations of personal and social development in PE. *Quest*. 2022. Vol. 73, № 4. P. 1–19. DOI: <https://doi.org/10.1080/00336297.2021.1986410>

24. Özsaydı Ş. The effect of participation in physical education and sports lessons on adolescents' social skills. *Sinerji Uluslararası Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*. 2024. Vol. 5, № 2. P. 95–109. DOI: <https://doi.org/10.54971/synergy.1583210>

25. Schüller I., Wergin V. V., Mess F. Strengthening social skills: Developing a social competence intervention for physical education using intervention mapping — protocol paper. *Frontiers in Psychology*. 2025. Vol. 16. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1484943>

26. Setiawan D., Kriswanto E. S., Soewito N., Juhrodin. Developing social skills in physical education, sports and health: A transformation through an intentionally structuring approach. *Revista Iberoamericana de Psicología del Ejercicio y el Deporte*. 2023. Vol. 18, № 6. P. 680–682.

27. Wang B., Chen S. Sport Education for Social Competence in K-12 Physical Education. *Quest*. 2021. Vol. 73, № 4. P. 391–409. DOI: <https://doi.org/10.1080/00336297.2021.1986410>

28. Wati P. K. Enhancing Primary School Students' Social Skills through Cooperative Learning in Physical Education. *PATHALOGY Journal of Educational Sciences*. 2025. Vol. 1, № 2. P. 25–35. DOI: <https://doi.org/10.64538/pathalogy.v1i2.147>